

Het onderwijscentrum Brussel legt het ijsbergmodel van Jim Cummins duidelijk uit op de website 'Brussel vol taal' (<https://www.brusselvoltaal.be/1-hoe-leer-je-een-taal/meertalige-taalverwerving>):

TIPS OM IN JE KLAS MET MEERTALIGHEID AAN DE SLAG TE GAAN

- ✓ Maak aan de start van de lessenreeks duidelijke afspraken over het taalgebruik in je klas. Spreek goed af op welke manier en wanneer andere talen aan bod kunnen komen.
- ✓ Laat de cursist in bepaalde leersituaties zijn volledige taalrepertoire inschakelen. Jij kiest natuurlijk zelf wanneer dat het best past. Misschien is het handig als hij even een vertaalcomputer kan raadplegen? Zijn er medecursisten met dezelfde thuistaal die hem kunnen helpen om jouw instructies uit te leggen? Of kan hij de eerste versie van de opdracht in een andere taal maken?
- ✓ Geef de instructie voor je opdracht altijd in het Nederlands en vraag ook terugkoppeling in het Nederlands. Zo creëer je een ideale oefenkans voor je anderstalige cursist.
- ✓ Gebruik een talenpaspoort, jokerkaarten of andere werkvormen om de talige achtergrond van je cursisten te valideren. Je cursisten kunnen die individueel opstellen, maar je kan ze ook klassikaal gebruiken. Meer informatie hierover vind je op <https://www.huisnederlandsbrussel.be/meertaligheid-in-je-opleiding-0>

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat het welbevinden van je cursist vergroot als je zijn identiteit erkent. Als je dus aandacht hebt voor zijn thuistaal, zorg je voor een positief leerklimaat in je klas; een veilige plek waar verschillende talen en culturen een plaats krijgen.

TAALONTWIKKELEND LESGEVEN (TOL)

Begrijpen je leerlingen soms niet wat je bedoelt? Herhaal je vaak hetzelfde in je klas, zonder resultaat? Wil je efficiënter lesgeven, en je leerlingen actiever betrekken? Dan is kennis over taalontwikkelen lesgeven iets voor jou.

In onze ideale wereld geeft elke docent taalontwikkelen les: taal en vakinhoud komen geïntegreerd voor in de opleiding. De docent weet dat taal bepalend is voor studiesucces en geeft gevarieerd les met aandacht voor taal. In de les komen context, interactie en taalsteun aan bod: de 3 pijlers waarop taalontwikkelen lesgeven steunt.

Context

Context vormt het netwerk van begrippen, situaties, kennis en ervaringen waarin nieuwe leerstof en onbekende woorden een plaats krijgen. Gebruik transparante woorden om je cursisten aanknopingspunten te geven, help hen om voorkennis op te roepen of een kader te scheppen. Plaats je les of het nieuwe woord daarvoor in een groter geheel:

- Hoe hangt je les samen met de vorige of de volgende les?
- Is er een link met de actualiteit?
- Welke associaties roept het thema op?
- Welke afbeelding past hierbij?

Geef je ruimte aan context, dan zorg je voor een snelle transfer en een beter begrip van nieuwe leerstof.

Interactie

Interactie blijkt tot schoolsucces te leiden. We leren namelijk door kennis met elkaar te delen, vragen te stellen, vragen te beantwoorden, samen te werken...

Stimuleer je cursisten dus om over de leerstof te praten en te schrijven, met aandacht voor de nieuwe termen die daarbij komen kijken. In je klas kan dat op drie manieren: klassikale interactie met een onderwijsleergesprek, samenwerkend leren en één-op-één begeleiding.

Vooraf groepswork en duowork (samenwerkend leren) zorgen voor interactie. Geef cursisten zinvolle en realistische opdrachten. Zorg ervoor dat ze elkaar nodig hebben om de opdracht tot een goed einde te brengen. Laat hen met elkaar uitwisselen.

Taalsteun

De derde pijler van taalontwikkelen is taalsteun. Hij omvat alle steun die je aan de cursist geeft om een nieuwe taal (schooltaal, vaktaal...) te begrijpen en te produceren. Taalsteun kan je in drie categorieën onderverdelen: taalleerstrategieën, taalsteun voor begrip en taalsteun voor productie.

Met taalleerstrategieën geef je de cursist praktische handvaten om te 'leren leren'. Hij pikt ook de expliciete vaktaal op en wordt vaardig in het gebruik van zowel formele als informele taal. Bij taalsteun gericht op begrip pas je jouw taal aan zodat de cursisten je beter begrijpen. Je vindt er meer info over in de fiche over duidelijke mondelinge instructietaal en in de fiche over duidelijk cursusmateriaal. Bij taalsteun gericht op productie bied je hulpmiddelen aan, zodat cursisten makkelijker teksten schrijven of mondelinge opdrachten uitvoeren.

Instructiefiche

Wat

Je past je les aan zodat je cursisten actiever deelnemen. Om dat doel te bereiken, zijn 'interactie', 'context' en 'taalsteun' van belang. Wij tonen je hoe je die drie pijlers concreet in je lespraktijk vertaalt.

Doel

Als je taalontwikkelen lesgeeft, ondersteun je de cursist bij de ontwikkeling van zijn taalvaardigheid tijdens de les. Je laat vakdoelen en taaldoelen tegelijk aan bod komen. Een betere taalvaardigheid leidt namelijk tot meer studiesucces en goede prestaties op de werkvloer.

Door wie

Docenten, taalcoaches en taalverantwoordelijken

Materiaal

- De checklist TOL die je op de website van het Huis kan vinden
- Jaarlijkse vormingen TOL van het Huis, voor meer tips
- Je lesvoorbereiding

Tijd

Starten met taalontwikkelen lesgeven vraagt tijd. Ben je al ervaren? Dan kost taalontwikkelen lesgeven je minder moeite en heeft het alleen maar voordelen voor zowel docent als cursist.

Hoe ga je te werk?

Stap 1

Zorg ervoor dat jij en je collega's voldoende kennis hebben over TOL. Zoek je naar meer informatie over taalontwikkelen lesgeven? Ben je benieuwd naar andere werkvormen of advies over de opbouw van je lessen? Kom je graag meer te weten over de taalsteun die je kan bieden? Volg dan een vorming TOL bij het Huis. In onze vorming komt elke pijler aan bod met concrete tips, praktische toepassingen en handige websites. Op het einde van de sessie krijgen de deelnemers een TOL-boekje. Daarin is alle info overzichtelijk samengevat en geïllustreerd. Er staat bovendien een checklist in waarmee je kan nagaan in welke mate jij en je collega's nu al taalontwikkelen lesgeven.

Stap 2

Als je de vorming gevolgd hebt, ga je zelf aan de slag met de nieuwe inzichten. De checklist TOL helpt je bovendien om een zicht te krijgen op de sterktes en zwaktes van de huidige lesaanpak.

Je kan daarbij ondersteuning vragen aan de taalverantwoordelijke in je opleiding of aan de taaladviseur van het Huis als je opleiding door hen wordt gecoacht.

Stap 3

Gebruik de checklist TOL om je lessen een jaar later te evalueren, of vraag dat aan een collega of taalverantwoordelijke. Heb je vooruitgang gemaakt? Waar loop je vast? Overleg eens met je collega's of taalverantwoordelijke.